

Het zwemonderwijs in Nederland is uniek in de wereld. Toch moet het anders. Er is te weinig aandacht voor het plezier van kinderen, vindt pedagoog Arno Jonkers van het Nationaal Platform Zwembaden. „Ik zie nu veel angstige en verveelde kinderen in het water.”

door Mandy Pijl
foto Harmen de Jong/GPD

‘Natte gymnastiek’ mag best leuker

Week van zwemonderwijs

Tijdens de Week van het zwemonderwijs, van 11 tot en met 13 mei, **discussiëren** volgende week professionals in het zwemonderwijs en andere deskundigen over de **toekomst** van het zwemonderwijs. Met als doel de zwemlessen op een meer **kindgerichte manier** aan te pakken.

Huidig diplomasysteem

Hoe steekt het huidige diplomasysteem in elkaar? **Arno Jonkers** van het Nationaal Platform Zwembaden, legt uit: „Kinderen halen één diploma: het **Zwem-ABC**. Dat doen ze vaak in drie fases. Voor elke fase krijgen ze een **deeldiploma**. Alle onderdelen, zoals duiken en drijven, komen in elke fase aan bod, maar worden **steeds moeilijker** gemaakt. Dat geldt ook voor de zwemslagen. De meeste kinderen halen A en velen beginnen aan B, waarna de **meesten afhaken**. Jaarlijks worden er zo'n 200.000 A-diploma's uitgereikt, tegenover 90.000 C-diploma's." Er zijn ook zwemscholen die kinderen pas laten afzwemmen als ze B-niveau hebben bereikt. Dan krijgen ze een **gecombineerd A/B-diploma**.

Waarom is het Nederlandse zwemonderwijs uniek in de wereld?

Arno Jonkers, pedagoog van het Nationaal Platform Zwembaden: „Niemand is verplicht zijn zwemdiploma te halen en toch doet bijna iedereen zijn kinderen op zwemles. Het zit in onze cultuur ingebakken: je kind op zwemles doen, dóe je gewoon. Waarom? Kijk uit het raam, het stikt hier van het water.”

„Dat het onderwijssysteem niet door de overheid is bedacht, maar door een zelfstandige stichting, het Nationaal Platform Zwembaden NRZ, maakt het ook bijzonder. Het zwemonderwijs is maar heel kort verplicht geweest. Dat was nog voor de Tweede Wereldoorlog, toen lichamelijke opvoeding als schoolvak in opkomst

was. Op negen- of tienjarige leeftijd leerden kinderen onder schooltijd zwemmen.

„Na de oorlog kwam er meer ruimte voor kinderen, gezinnen gingen vaker recreëren. Er ontstond een maatschappelijke behoefte kinderen al vanaf een jaar of zes te leren zwemmen. Particuliere zwemscholen speelden daar op in. Sinds de jaren tachtig kunnen de meeste kinderen al zwemmen voordat ze op school in groep 3 komen.”

Schoolzwemmen bestaat nog wel?

„Ja, in sommige plaatsen kiezen gemeenten en scholen ervoor een deel van de gym-uren in te vullen als 'natte gymnastiek'. Slechts tien procent van de kinderen leert onder schooltijd zwemmen. Op Amsterdamse scholen staat de klas-sieke zwemles nog op het lesrooster, omdat men vindt dat kinderen een zwemdiploma moeten heb-

ben als ze van school komen.”

Wanneer hebben kinderen hun eerste zwemles?

„Tegenwoordig krijgen ze hun eerste zwemles als ze vier of vijf jaar zijn. Helaas is het zwemonderwijs sinds de jaren zeventig niet veranderd. Dus leggen we kleuters een onderwijssysteem op dat geschikt is voor zes- of zevenjarigen, dat niet bij hun motoriek past. De schoolslag bijvoorbeeld is een motorisch ingewikkelde slag. Als een kind lang genoeg oefent, krijgt hij hem onder de knie. Maar dat kan twee jaar duren. Natuurlijk moet een kind zich veilig in het water kunnen bewegen. Maar hij moet ook plezier hebben. Ik zie veel angstige en verveelde kinderen in het water.”

Hoe moet het zwemonderwijs veranderen?

„We maken zwemslagen belangrijker dan ze zijn. Er is een voortraject om kinderen eraan te laten wennen dat ze de controle over hun lichaam kwijt zijn zodra ze in het water zijn. Maar dat wordt vaak overgeslagen. Zweminstructeurs laten zich te veel leiden door de eindtermen van het diploma en vergeten naar het kind te kijken. Men denkt soms: 'Ik haal ze wel over die drempel'. Dat lukt, want kinderen volgen volwassenen altijd. Maar zodra ze hun diploma hebben, zie je ze niet meer in het zwembad terug. Omdat ze er geen lol in hebben om te zwemmen. Ik vind dat kinderen zo vroeg mogelijk in contact moeten komen met water. Nodig ze rond hun verjaardag uit om een paar weken te komen zwemmen, elk jaar wat langer. Maar verlang geen dingen waar ze niet aan toe zijn, want daarmee ga je over de auto-

nomie van kinderen heen.”

In de Verenigde Staten bestaan 'survival-zwemlessen' voor baby's, die leren in hun eentje in het water te drijven. Is dat iets voor hier?

„Het geeft aan wat er al op heel jonge leeftijd met kinderen mogelijk is. Een tweejarige kan met kleuren en schoenen aan het zwembad oversteken. Ik heb het gezien: een kind dat paniekloos naar de overkant trappele en op de buik verder ging. Hoe kinderen het doen? Laat het ze uitzoeken. Kinderen zouden de techniek van het zwemmen verkeerd aanleren, zeggen criticasters. Ik vind het belangrijker dat een kind zich leert redden in het water. De techniek aanleren, kan altijd nog.”

➔ Reageren? gezondheid@wegener.nl